

Vienna: «'Mort petita' ens presenta un Estellés que no es fa a la idea de la mort»

El duet alacantí és un dels finalistes al Premi Miquel Martí i Pol del certamen Terra i Cultura, amb la musicació «Mort petita», del poeta de Burjassot

Vienna | Andrea Catalán

El jurat del Premi Miquel Martí i Pol 2020, organitzat pel Celler Vall-Llach, ha escollit el duet **Vienna** (Arturo Pérez i Pau Castillo) com a un dels cinc finalistes al certamen Terra i Cultura per la seva musicació del poema "Cançó de Bressol", de Vicent Andrés Estellés. En parlem amb Pérez.

Què us va portar a musicar "Cançó de Bressol" de Vicent Andrés Estellés?

El poema el vaig llegir fa temps i vaig descobrir que una de les seues estrofes, la que nosaltres utilitzem per a fer la tornada, és una cançó popular que ma mare em cantava de xicotet. Això em va sorprendre molt i em va connectar molt amb el poema. Li ho vaig proposar a Pau, que també li va agradar, i vam decidir musicar-lo entre els dos. Vam llegir tot el poemari, *La nit*. No és dels més coneguts, però, juntament amb *Primera soledat*, ens semblen dos monuments a la nostàlgia de primer nivell.

Què us interessa d'aquest poeta valencià o quines connexions hi teniu?

Té poemaris excessivament bons. Contràriament al que la gent sol pensar, la part de la poesia que més ens agrada no és la que té un impacte més popular, sinó la considerada més culta, com l'*Oratoris del nostre temps*. A banda, el seu estil, d'una manera o una altra, ens ha influït: eixe vessant narratiu en vers, que conta les coses de manera senzilla, encara que sí que és veritat que amb un to social que nosaltres no compartim.

Què us agrada d'aquests versos d'Estellés?

Sobretot, el motiu que es va repetint: "Jo tinc una mort petita.." i després la descripció descoratjadora que en fa, d'eixa mort petita, que és sa filla, amb bolquers. Sembla increïble, perquè és l'actitud d'un pare amb una filla normal: és seua, l'acompanya, dorm, la nodreix... però clar, és morta. Eixe contrast articula un poema completament trist, melancòlic i que ens presenta un Estellés que no es fa a la idea de la mort. Em recorda molt uns versos d'**Antonio Vega** que canta a la seua parella, que es va morir, que diuen: "*Te espero porque volverás/ tal vez me dé la vuelta un día y estés tú detrás.*" És un sentiment romàntic en tots dos casos, hi ha tant d'amor ideal per l'altra persona que no conceben la seua desaparició, perquè el seu amor va més enllà de la pura realitat física.

De quins poetes sou més fans o heu musicat més?

Només hem musicat "Si parlo dels teus ulls" de Miquel Martí i Pol, però de moment no l'hem publicat. Després sí que és veritat que tenim cançons que naixen de poemes, com "Tourmalet" que naix a partir d'un poema de Vinyoli, "Replà de reflexió", o "Alacant o el pop d'aquí", d'un poema de Alberto Conejero.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=MOwogYhUJYU>

Estellés ha estat molt musicat. Què us agrada de la cançó que musica poetes?

Sincerament, a la cançó que musica poetes la veiem com una eina de difusió, de promoció, fins i tot, pedagògica. A mi, personalment, el que m'agrada de la poesia és llegir-la, intimar amb ella. La poesia, si bé és ritme, com la cançó, necessita d'un espai de solitud molt més ampli que la pròpia música. Un dels majors problemes que té la poesia per a la seua difusió -a banda que a les escoles no s'educa la gent amb/en poesia, cosa que en dificulta la posterior comprensió- és que el seu poder per a presentar-te dèbil i fràgil davant les coses és molt major al de qualsevol altre tipus d'art. Això provoca, en una societat en què la seguretat ha de ser un dels valors fonamentals de l'individu, un prejudici d'aprensió. Llavors, contestant a la pregunta: no ens agrada excessivament escoltar poemes musicats. Entenem la contradicció en què caiem en fer nosaltres mateixos una cançó d'un poema, de vegades ens permetem el luxe de no tenir un pensament homogeni i lineal.

Quina línia de continuïtat veieu amb la Nova Cançó?

L'ambient en què té lloc el moviment de la Nova Cançó, tot el que motiva aquelles composicions no és, ni de bon tros, el que vivim hui en dia. Per posar-ne un exemple, nosaltres Estellés el coneixem a través d'una escolarització en valencià que estudia les figures literàries més rellevants. Abans, conèixer una d'aquestes figures literàries i entendre i compartir la seua dignitat, així com l'estima cap a una cultura considerada ja no de segona, sinó il·legal, era un esforç molt major, de molt més risc i, a més, un acte polític arriscat. El que nosaltres fem, simplement i senzilla, és fer una volta a una composició que ens ha emocionat amb la intenció que emocione a la nostra manera. Llavors, no hi ha una continuïtat de la Nova Cançó o, almenys, no la hi hauria d'haver. Els temps canvien, la realitat és una altra i, en conseqüència, la manera que té la gent d'expressar el moment que li ha tocat viure hauria de ser una altra. Segueixen existint els cantautors, és clar, però pertànyer a la Nova Cançó no és solament ser cantautor i reivindicatiu, sinó tota una altra cosa que té més a veure amb sociologia que amb música.

Vienna Foto: Arxiu del grup

Com vau abordar la musicació d'aquest poema d'Estellés? Recorda una mica a Jarabe de Palo...

Va ser relativament senzilla. L'estructura del poema et du molt a la cançó, això va ajudar-hi molt. Hi ha poemes que són més complicats d'adaptar, tenen estructures més narratives i irregulars. Però aquest en concret és bastant canònic, amb vers heptasíl·lab, corresponent a les composicions populars. Precisament, pense que Estellés inclou eixa part que és cançó popular valenciana. O a l'inrevés: primer la part popular i després l'estructura en consonància. L'ordre d'elecció que va seguir és una cosa que no podem saber. I per descomptat, Pau Donés ha estat un dels nostres referents.

Quina funció li conferiu a la poesia i quina a la cançó?

Ferrater deia que la poesia és, essencialment, ritme. La cançó, com a música, també ho és. D'acord amb això, són dues arts bastant semblants que, per a nosaltres, funcionen com a catalitzadors de les emocions, ja siguin descrites de forma més lírica o més narrativa. L'única cosa que canvia -o que hauria de canviar- és la intencionalitat de l'autor en fer-ne una o una altra. Tenir clar que el públic a qui t'adreces no és el mateix quan fas poesia que quan fas música ha de ser el principal fonament sobre el qual començar a crear. La funció que nosaltres donem a la poesia o a la cançó és, sovint, relacionada amb alguna imatge que t'obsessiona i li dones eixida. Per una altra banda, com a discursos que són, també funcionen com a agents sociològics que expliquen el comportament humà... Aquesta podria ser la funció més clara que hi veiem.

Què trobeu o us atrau de la poesia dels Països Catalans?

De la poesia produïda al País Valencià, Catalunya o Illes Balears, ens atrau, precisament, que és diversa, que a pesar dels esforços per convertir la literatura catalana en una literatura de segona, malgrat els esforços per convertir el circuit en una cosa endèmica, ha sabut eixir-se'n.